

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

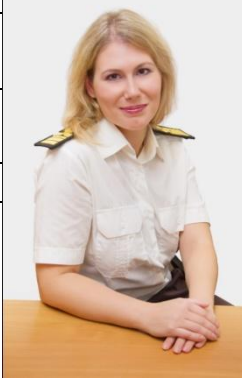
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління суспільним
розвитком

Затверджую

В.о. завідувача кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Т.Б. Семенчук

Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Викладач	ТАРНОВСЬКА Ірина Віталіївна Кандидат економічних наук, доцент	
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	ТАРНОВСЬКА Ірина Віталіївна	
E-mail	irusia.tarnovska@gmail.com	
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій/ Кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 608 телефон: +38095-258-98-33	
Консультації	Кожна середа з 12.00год до 14.00год за <u>ZOOM посиланням</u>	
Офіційна назва освітньої програми	Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності	
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)	
Галузь знань, спеціальність	07 «Управління та адміністрування» 073 «Менеджмент»	
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, вибіркова	
Курс/ Семестр викладання	4/8	
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS / 90 загальна кількість годин	
Види та кількість аудиторних занять, денна/ заочна	Лекції – 16 годин / 8 годин Практичні заняття – 14 годин / 4 години	
Форма контролю	Залік	
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проектор, мережа Internet.	
Мова викладання	Українська	
Мета вивчення дисципліни	Формування у студентів сучасного мислення та спеціальних знань про управління суспільним розвитком, до якого залучаються державні і громадські інституції, оволодіти вмінням реалізувати завдання та функції професійної діяльності на основі базових принципів управління та управлінських технологій.	

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.
Програмні результати навчання	РН1. З'ясовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. РН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації

ЧИМ ВАЖЛИВИЙ КУРС:

Курс дає можливість познайомитись особливостями управління суспільним розвитком як функцією, як системою з притаманною їй організаційною та функціональною структурою, як складним процесом, до якого залучаються державні і громадські інституції.

Вивчення даної дисципліни дасть вам можливість краще розуміти:

- Специфіку управління суспільним розвитком;
- Методи управління суспільним розвитком та технологіями управлінської діяльності;
- Оцінювання оцінювати результативності та ефективності функціонування системи управління суспільним розвитком.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1. «УПРАВЛІННЯ СУСПІЛЬНИМ РОЗВИТКОМ»

Тема 1. Управління суспільним розвитком як системне явище

Управління як суспільне явище. Системи, в яких здійснюється управління. Суть управлінського впливу. Багатогранність управління.

Сутність, зміст та специфіка управління суспільним розвитком. Управління суспільним розвитком як вид соціального управління. Специфічні риси управління суспільним розвитком. Сфери суспільної діяльності як об'єкти управління суспільним розвитком.

Системні аспекти управління суспільним розвитком. Поняття принципу управління суспільним розвитком. Система принципів управління суспільним розвитком.

Тема 2. Наукові теорії побудови вихідних моделей управління суспільним розвитком

Школа наукового управління і її сучасні представники (Ф. Тейлор, Ф. і Л. Гілберт, Г. Емерсон, Г. Форд, Г. Гант). Класична школа управління (А. Файоль, Л. Урвік, Д. Муні). Школа людських відносин та її розвиток (Е. Мейо, Г. Мюнстенберг, М. Фолетт, Р. Лайкерт, А. Маслоу). Школа поведінкових наук (Д. Макгрегор, Ф. Герцберг). Школа соціальних систем (Ч. Барнард, Ф. Селзнік, Г. Саймон) Концепція соціального ринкового господарства Л. Ерхарда. «Шведська модель соціалізму» Г. Мюрдала.

Сучасні теорії публічного управління. Концепція раціонального вибору та «новий менеджеризм». Публічне управління в контексті неокласичної теорії.

Традиційна (веберівська) модель і модель «good governance». Концепт моделі «New Public Management» (NPM). Теорія суспільного вибору. NPM: сутність і ефективність застосування в країнах ЄС. Інструментальні концепції публічного адміністрування. Концепція «Good governance». Концепція суспільно-політичних мереж. Концепт розвитку організаційної культури публічного управління.

Тема 3. Цілі, функціональна та організаційна структура управління суспільним розвитком

Цілі управління суспільним розвитком як продукт свідомості. Види цілей управління суспільним розвитком. Ієрархія цілей в управлінні суспільним розвитком. Формування «дерева» цілей управління суспільним розвитком. Вимоги до цілей, представлених в «дереві» цілей. Юридичне та ресурсне забезпечення цілей управління суспільним розвитком. Ресурси, що забезпечують «дерево» цілей. Поняття і види функцій управління суспільним розвитком. Внутрішні і зовнішні функції управління суспільним розвитком. Функції управління розвитком стосовно окремих сфер суспільного життя. Функції управління суспільним розвитком за характером і послідовністю дії. Функціональна структура управління суспільним розвитком. Сутність та умови побудови функціональної структури управління суспільним розвитком. Юридичне оформлення та закріплення функцій управління суспільним розвитком.

Сутнісні характеристики (рисни) організаційної структури управління суспільним розвитком. Елементи організаційної структури управління суспільним розвитком. Види зв'язків в організаційній структурі управління суспільним розвитком. Основи побудови організаційної структури управління суспільним розвитком. Типи організаційних структур управління суспільним розвитком.

Тема 4. Особливості державного управління в окремих сферах суспільного розвитку

Державне регулювання економіки, його цілі, функції, об'єкти. Роль держави у розвитку підприємництва. Державне регулювання структурної перебудови національної економіки. Конкурентна та інноваційно-інвестиційна політика держави, методи та інструменти. Засоби впливу на розвиток промислового і сільськогосподарського виробництва, сфери обігу і торгівлі. Управління зовнішньоекономічним сектором.

Особливості управління соціальною сферою. Соціальна політика держави: необхідність, сутність, цілі та принципи. Основні об'єкти та складові політики. Моделі соціальної політики. Методи впливу держави на розвиток соціальних відносин. Основні напрями соціальної політики держави щодо економічно активного населення. Діяльність держави щодо вразливих верств населення. Формування системи соціального захисту. Завдання державного регулювання розвитку елементів соціальної інфраструктури.

Державне управління в адміністративно-політичній сфері. Політика як наука, мистецтво і вид діяльності. Види політики держави, їх цілі, принципи формування, інструменти реалізації. Національна безпека та державне управління.

Специфіка управління у сфері культури та ідеології. Державне управління у сфері освіти, молодіжної політики, культури, науки, туризму, спорту, охорони здоров'я. Вплив держави на розвиток інформаційного простору, формування суспільної свідомості. Державне управління і сфера особистого життя людини.

Тема 5. Сутність і зміст управлінської діяльності в процесі забезпечення суспільного розвитку

Сутність управлінської діяльності. Інтелектуальний та інформаційний зміст управлінської діяльності. Рисни управлінської діяльності. Форми управлінської діяльності: організаційні, правові, організаційно-правові. Методи управлінської діяльності, їх характеристика. Морально-етичні,

соціально-політичні, економічні, адміністративні методи управлінської діяльності. Стадії управлінської діяльності, їх характеристика. Управлінські (адміністративні) послуги і контроль як складові управлінської діяльності. Управлінські технології. Види управлінських технологій. Поняття та суть управлінського рішення. Типи управлінського рішення. Процес підготовки управлінського рішення. Технологія процедури прийняття рішень в державному управлінні. Процедура прийняття рішень. Етапи та механізми реалізації прийнятих рішень.

Тема 6. Теоретичні засади організації як об'єкта управління суспільним розвитком

Організація як керована система. Принципи організації як об'єкта управління. Принцип обґрунтованості організації. Принцип цілеспрямованості організації. Принцип моделювання організації. Система управління організацією. Види аналізу систем управління організацією. Ціль, предмет і методи науки про управління організацією. Завдання управління сучасною соціальною організацією. Технології управління організацією.

Тема 7. Інформаційно-аналітичні технології в процесі управління суспільним розвитком

Інформація в організації як чинник забезпечення її ефективності. Класифікація інформації в організації. Основні вимоги до інформації. Завдання інформаційного забезпечення організації. Поняття інформаційних технологій. Вплив інформаційних технологій на організацію. Сфери інформатизації в організації. Особливості використання інформаційних технологій в фінансово-економічній, соціально-психологічній та матеріально-технологічній підсистемах організації. Проектування використання інформаційних технологій. Бази та банки даних і організації. Проектування інформаційної інфраструктури. Комунікації в організації. Система автоматизованого управління організацією. Інформаційні процеси в організації. Методи та засоби інформаційного моделювання процесів та систем в організації.

Тема 8. Ефективність управління суспільним розвитком

Види ефекту діяльності організації. Потенційний і фактичний ефект діяльності організації. Ефект і ефективність діяльності організації. Поняття ефективності діяльності організації. Модель ефективності діяльності організації. Фактори ефективності організації. Загальна економічна ефективність організації. Науково-технічна ефективність. Соціальна ефективність організації. Екологічна ефективність організації. Ефективність затрат на функціонування та розвиток організації. Завдання підвищення ефективності діяльності організації. Економічна ефективність діяльності організації. Конкурентоздатність організації. Сутність та фактори конкурентоспроможності організації. Конкурентний стан організації. Соціальна ефективність діяльності організації. Суспільна відповідальність і організація. Межі суспільною відповідальністю. Система показників ефективності діяльності організації.

Вимоги до показників ефективності діяльності організації. Організація аналізу та оцінки ефективності діяльності організації. Цілі аналізу ефективності діяльності організації. Принципи аналізу ефективності діяльності організації. Методи аналізу ефективності діяльності організації. Етапи аналізу ефективності діяльності організації. Критерії успішності діяльності організації. Практична реалізація методу оцінки ефективності організаційної системи, що сформована.

Індивідуальні завдання

Практичні заняття курсу передбачають виконання ситуаційних, тестових та інших завдань, опитування та дискусії за темами, короткі виступи та презентації з тематики дисципліни.

Тематика практичних занять:

Практична робота №1. Управління суспільним розвитком як системне явище.

Практична робота №2. Наукові теорії побудови вихідних моделей управління суспільним розвитком.

Практична робота №3. Цілі, функціональна та організаційна структура управління суспільним розвитком.

Практична робота №4 Особливості державного управління в окремих сферах суспільного розвитку.

Практична робота №5. Сутність і зміст управлінської діяльності в процесі забезпечення суспільного розвитку.

Практична робота №6. Інформаційно-аналітичні технології в процесі управління суспільним розвитком.

Практична робота №7. Ефективність управління суспільним розвитком.

Приклади практичних завдань:

Завдання 1:

Для обраної організації чи територіального утворення регіонального або місцевого рівня (здобувачі вищої освіти обирають конкретну організацію чи утворення самостійно, що становить варіативну частину завдання):

1. побудуйте дерево цілей розвитку;
2. побудуйте SWOT-матрицю для оцінки внутрішнього та зовнішнього середовища;
3. визначте з якими організаціями зовнішнього середовища взаємодіє організація чи територіальне утворення;
4. обґрунтуйте, які показники доцільно застосовувати для визначення комплексної ефективності управління суспільним розвитком організації чи територіального утворення.

Приклад тестового завдання:

1. За допомогою критеріїв конкретної соціальної ефективності визначається::
  - а. загальна соціальна ефективність державного управління;
  - б. ефективність організації і функціонування суб'єктів державного управління;
  - в. ефективність діяльності управлінських органів і посадових осіб;
  - г. економічна оцінка ефективності функціонування органу державної влади.

Для стимулювання науково-дослідницького й творчого інтересу здобувачів вищої освіти і здобуття ними навичок наукової діяльності доречно заохочувати їх до виконання додаткових видів робіт в певних проєктах, і враховувати цю діяльність при підведенні підсумків роботи здобувачів вищої освіти у семестрі. Так, наприклад, здобувачам вищої освіти може бути запропоновано виконання рефератів за темами дисципліни «Управління суспільним розвитком» у вигляді презентацій та захистити її на практичному занятті. Найкращі рекомендуються до виступу на науково-практичній конференції.

Орієнтована тематика:

1. Цілі управління суспільним розвитком, їх класифікація.
2. Формування «дерева цілей» управління суспільним розвитком.
3. Поняття і види функцій управління суспільним розвитком.
4. Функціональна структура управління суспільним розвитком.
5. Організаційна структура управління суспільним розвитком.
6. Основи побудови структур управління суспільним розвитком.
7. Школа наукового управління і її сучасні представники.
8. Класична школа управління.
9. Школа людських відносин та її розвиток. Школа поведінкових наук.
10. Сучасні теорії публічного управління.

11. Концепція раціонального вибору та «новий менеджери́зм».
12. Публічне управління в контексті неокласичної теорії.
13. Традиційна (веберівська) модель і модель «good governance».
14. Управління розвитком в сфері економічних відносин.
15. Механізми управління соціальною сферою.
16. Управління в адміністративно-політичній сфері.
17. Сутність управлінської діяльності.
18. Інтелектуальний та інформаційний зміст управлінської діяльності. Норми управлінської діяльності: організаційні, правові, організаційно-правові.
19. Методи управлінської діяльності, їх характеристика.
20. Організація як керована система.
21. Принципи організації як об'єкта управління.
22. Система управління організацією.
23. Завдання управління сучасною соціальною організацією.
24. Технології управління організацією.
25. Інформація в організації як чинник забезпечення її ефективності.
26. Вплив інформаційних технологій на організацію.
27. Комунікації в організації.
28. Методи та засоби інформаційного моделювання організаційних процесів та систем.
29. Види ефекту діяльності організації.
30. Поняття ефективності діяльності організації.
31. Економічна ефективність діяльності організації.
32. Соціальна ефективність діяльності організації.
33. Система показників ефективності діяльності організації.
34. Організація аналізу та оцінки ефективності діяльності організації.

Індивідуальні види робіт не обмежуються і приймаються пропозиції щодо вдосконалення курсу (як лекційної, так і практичної складової).

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 2 бали (до 16 балів).

Практичні заняття:

Оцінюються за активністю здобувачів освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії. Максимальна сума становить 12 балів за кожне заняття (до 84 балів).

Самостійна робота

Написання та захист реферату (тематика погоджується із викладачем курсу) у вигляді доповіді та/або презентації оцінюються до 10 балів.

Здобувач отримує підсумкову оцінку за результатами поточного контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач, становить 100.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками
75-81		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками
64-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-63		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

ІНФОРМАЦІЙНО- МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
  2. Силабус навчальної дисципліни.
  3. Google Classroom: Управління суспільним розвитком
- Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ: <https://library.duit.in.ua>.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Tarnovska, I. Tulchinskiy, R., Chobitok, V., Dergaliuk, M., Semenchuk, T. (2021). Strategic Guidelines for The Intensification of Regional Development Under the Impact of Potential-Forming

Determinants in the Conditions of Digitalization. IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security, 21(8), 97-104. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.8.13> (Web of Science).

2. Tarnovska I., Khudolei V., Karpenko O., Biriukov I., Smyrnov I. (2022). The role of budgets in strengthening the financial base of local self-governments. Cuestiones Políticas Vol. 40 N° 75: 164-179 <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4075.11> (Web of Science).

3. Тарновська І.В. Інфраструктура надання публічних послуг в Україні та шляхи її удосконалення / О.Г. Харчук, І.В. Тарновська, В.П. Власова // Імперативи розвитку підприємництва в контексті інноваційної економіки / Колективна монографія / За заг. Ред. К.А. Андрющенко, М.П. Сагайдака. К.: ДУІТ, 2019. С.140-157.

4. Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 №586 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки». URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=77059300-efc0-4c61-8a67-3974e0cd27a5&title=PrognozEkonomichnogoISotsialnogoRozvitkuUkraini>

5. Лісовський П.М., Бортник В.А., Лісовська Ю.П. Система державного управління : навч. посіб. // за заг. ред. д. ю. н., проф. А.М. Кислого. Київ Видавництво Ліра-К, 2022. 288 с.

6. Щокін Г.В. Управління суспільством: наук.-публ. вид.: 2-ге вид., допов. і перероб. Київ: Міжрегіональна академія управління персоналом, 2020. 406 с.

7. Управління суспільним розвитком: Словник-довідник / за заг. ред.. А.М. Михненка, В.Д. Бакуменка; Уклад.: В.Д. Бакуменко, С.О. Борисевич, О.А. Бутрін та ін. Київ: Вид-во НАДУ, 2006. 248 с.

8. Richard G. Niemi. Guide to State Politics and Policy. CQ Press; 1st edition, 2013. 480 p.

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)
[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «[Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#)».